

Applying Innovative Methodological Models in the Literary Text Localisation

Dragana Francišković

Teacher Education in the Hungarian Language Teaching, University of Novi Sad

Abstract

The paper deals with the research aimed at evaluating the possibilities and the level of influence of modern teaching methods on the quality of literary text analysis. Modern teaching methods certainly have a certain influence on student's literary experience and ability to analyse literary works. We have researched the aforementioned level of influence within the specific educational sphere using literary excerpts in the phase of text localisation. The research presents the results of parallel group experiments, carried out in the seventh grades. Given that the essence of the model lies in redefining the role of text localization and, therefore, the perception of the text, it was assumed that the changes would have a positive impact on the relation of students to literary excerpts, their attitudes towards the literary work as a whole, success in mastering the teaching literary material. Hence, the main task of this study was to determine whether or not and to what extent experimental teaching compared to traditional teaching resulted in the expected change in the attitudes of students towards teaching on how to interpret literary excerpts and students' success in mastering this type of literary text. The aim is to contribute to the overall teaching of literary excerpt interpretation in the context of multimedia experience with the multi-dimensional art and more complex demands of modern education and modern literature.

Key words: *literary excerpt, literary text, localization, methodological models*

Introduction

Renowned experts such as Pavle Ilić, Radmilo Dimitrijević and Dragutin Rosandić have dealt with the question of *localization* in methodological literature. Localization means 'placing the excerpt in the whole from which it was taken, and placing the

literary work into a wider literary and historical context where it belongs' (Ilić, 1998: 364-365). The excerpt localization in the primary school has a specific role. Its basic functions are as follows:

- a) linking an excerpt to the whole (literary piece);
- b) encouraging students to read the excerpt.

Localization is not exclusively used as a means of methodological approach to some literary excerpt but the necessity of its use for this type of work is more prominent. Primary school textbooks lack proper localization of literary excerpts. Lower grade textbooks mostly contain short pieces (complete literary works), so the localization is redundant. In the fourth-grade textbooks, however, there are excerpts of much longer literary works, e.g. the one from 'Tom Sawyer'. These excerpts require localization, which is justified by the fact that student's cognitive capabilities make this possible. The localization in textbooks has a common form:

- a) short written form;
- b) printed in cursive or the same font as the following text;
- c) placed below the title.

The research was based on an assumption that the basic functions of localization can be properly put into practice by using modern teaching tools. There are two reasons for such an assumption:

- Media, parents and school form the so-called 'educational triangle'; they are the irreplaceable constituents of education and upbringing nowadays. Electronic media attract students with their speed because they satisfy their curiosity and inform them on various topics. Under their influence, the teaching process is modified into an active learning process that relies on specific media channels. Integration of new information technology into the teaching process does not necessarily mean their transformation into teaching aids that increase the teaching efficiency. New information technology should contribute to the encouragement of problem-based learning as well as the active participation of students in the learning process. They should help students to independently discover, realize and form a picture of the world, step by step, following their pace dictated by their own capabilities.
- The information age we live in has repressed book as a medium. Many institutions worldwide deal with the problem of stimulating students' interest in reading and literature. It would be very good to find out new ways of making books more up to date and close to students. This could be achieved, among other ways, by using modern media, which is an essential part of our students' lives and more important to them than books.

By changing the form of localization, introducing multimedia teaching aids in order to motivate and create a more positive environment for further text analysis, the basic functions of localization can be achieved more efficiently and effectively.

In addition, localization can be one of the ways of encouraging students to read the complete literary work. Therefore, it is necessary to use modern media to promote book reading and help students recognize its value.

Research methodology

Aim

The aim of the research has resulted from the decision on choosing and determining the problems, focused on the experimental assessment of the influence and the level of influence modern teaching methods may have on the quality of literary text analysis. The problems are complex and multidimensional. Taking this situation into account, the aims of the research are limited and determined as follows:

- to research into the teaching process under the present circumstances;
- to monitor the working conditions and evaluate what is needed to make teaching activities more effective;
- to find out the disadvantages of the present teaching models;
- to create new models in order to improve the quality of teaching activities;
- to test how effective the given models are and to check the results after applying a certain model with the experimental group and compare them to the results obtained by the control group.

According to the main aims, the secondary aims follow:

- to master and develop methods for achieving the best results;
- to increase the effectiveness of the teaching process;
- to analyse the practical application of proposed models in the modern teaching environment

Any new teaching model (methodological model) should undergo some structural evaluation in order to confirm whether it has the same effects that are attributed to it by its constituents. Since the essence of the model is in redefining the role of text localization and, therefore, in the text perception, it has been assumed that the changes will have a positive influence on:

- students' relation to a literary excerpt;
- students' relation to a complete literary work;
- students' success in mastering the material used in teaching literature.

So, the primary aim of the research has been to determine *whether or not, and if yes, to what extent the experimental teaching activities resulted in the expected changes regarding students' relation to the interpretation of literary excerpt and their mastering of this type of literary text, in comparison with the traditional teaching activities.*

The aim of the research is seen as a contribution to a better analysis of literary excerpt in general, in the context of the multimedia experience with this multidimensional artistic form and an increasing complexity of tasks imposed by classes on the modern literature.

Procedure

We have chosen the parallel group experiment for this research. The experiment consists of the following steps:

- evaluating the present conditions (possibility test - achievement test);
- designing pedagogical-methodological instruments for some proper perception measurement;
- working with groups (control group and experimental group);
- checking the final results of both groups;
- presenting the results.

Table 1. Sample survey

Research process scheme	
Experimental group	Control group
Initial testing of 120 students	Initial testing of 120 students
Application of new methods	Application of old methods
Final testing of 120 students	Final testing of 120 students

Dealing with certain problems, we have used many modern literary methods.

The research should enable insights into the ways of interpreting a literary excerpt and showing the possibilities of modern methodological methods.

Hypotheses

The primary hypothesis of the research is: *Modern teaching models improve students' reception of the literary excerpt.*

The auxiliary hypotheses express possible assumptions:

H1 – the experimental group has significantly better overall results than the control group;

H2 – the given models have nearly identical effects on the advancement of all the test subjects (students) categories, according to their gender and overall success;

H3 – the given models have a positive influence on the students' interest in literature and reading;

H4 – teachers will accept the given models as an effective means of improving the success of teaching literature.

Methods

In accordance with the nature of the problem, subjects, aims, and given hypotheses, the following methods have been used:

- experimental method;
- theoretical analysis method.

a) The basic method used for this research is the parallel group experimental method (experimental group and control group). This method consists of *independent*

variable (cause) and dependent variable (effect). With the experimental group students the literary excerpt was processed by applying a new methodological concept enriched with the multimedia localization of text information sources (Internet, interactive quiz, comic strip).

The independent variable refers to the given methodological model, while the dependent variable refers to the test results of the students.

- b) The theoretical analysis method was used during the process of analysing the works by scientists that are famous and renowned in our country and worldwide. These have been published, accepted and approved by the scientific circles, dealing with the problem of literary excerpts in the teaching practice. The results are, above all, a way of interpreting quantitative and qualitative data obtained during the empirical research.

Techniques and instruments

We have used a survey technique for this pedagogical research, and an *informal assessment of students' knowledge* as an instrument:

- *the initial test* for assessing the initial knowledge and establishing a balance between the groups;
- *the final test* for obtaining the final results;
- *a questionnaire for teachers* who put the given models into practice.

The fourth-grade test contained 10 questions, just as the one used with the seventh graders. The students were given 45 minutes to complete the test (in the fourth grade we used a passage from the novel '*Salaš u malom ritu*' by Arsen Diklić, and in the seventh grade it was a passage from the short story '*Priča o kmetu Simanu*' by Ivo Andrić).

The questionnaire for teachers contained 14 questions and was administered to the ones who applied the proposed methodological models in their work with the experimental group.

Area

The research was carried out in 10 classes with fourth and seventh graders, i.e. 5 experimental groups and 5 control groups. It included 3 primary schools in Subotica named after *Ivan Goran Kovačić*, *Đuro Salaj* and *Miloš Crnjanski*.

Duration: 45 minutes

The initial and final test questions were based on the current textbooks and curricula for the fourth and seventh grade.

Sample

The research was conducted on a sample that represented the entire population well and enabled the obtained data to be generalized onto it.

Our sample had the characteristics of *group/cluster sample* (intentional sampling, single phase sampling) as well as those of *random sample*, and it was selected from

the population of fourth and seventh graders in Subotica. It was a *cluster sample* (intentional sampling) because the research contained the previously established groups. It was *random* because, after establishing a balance between the groups, we decided which one was to be the control group and which one would serve as the experimental group. Our sample contained 240 items at both levels, i.e. 120 students in the experimental group and 120 students in the control group.

Experimental phases

The 'E' group teachers were informed about the methodological models they should apply in the classroom. The seventh grade students were informed about the term 'localization', divided into three groups and given test preparation exercises.

Initial research

At the beginning of the research, the *initial testing* based on a literature-related test was carried out. The test was used as an instrument for determining the initial situation before the introduction of the experimental group and as one of the means to establish a balance between the groups. At the same time, the test was an indicator of the students' level of independence in solving problems.

Balancing the groups

We established a balance between the experimental group and the control group by using the following criteria:

- student's gender;
- his/her overall success at the end of the first semester;
- student's initial test result.

Application for experimental programme

After conducting the initial test and establishing the group balance, the teachers responsible for the so-called 'E' and 'C' groups were given the *initial test* results of their students and the instructions on how to carry out the *experimental* programme.

The experimental program represents the realization of the previously planned methodological model, so that the students in both groups had the same lesson. The only difference was in using multimedia teaching aids as a means of applying localization with the 'E' group; the 'K' group used the information in textbooks through common teaching methods as a means of localization.

Final research

After conducting the experimental program, the final test was done with the same students who had participated in the initial test. The test was used as a means of obtaining the final results of both group, as well as statistical processing according to student categories (gender, overall success). The students were observed to be sure about their independent work.

Statistical data processing

The obtained numerical data were computer processed on the basis of the research aims and tasks as well as in accordance with the modern standards of pedagogical research methodology.

In this paper, we present the results of the research conducted in the seventh grade.

Results and dicussion

1. Did you like the short story?

- a) Yes.
- b) No.
- c) Only certain parts.

Table 2. *Experimental group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	77.50	87.50	70.83	84.21	67.86	95.00	66.67
b	10.00	12.50	8.33	2.63	17.86	0.00	16.67
c	12.50	0.00	20.83	13.16	14.29	5.00	16.67
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 3. *Control group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	65.00	68.00	62.86	76.92	69.09	38.10	40.00
b	19.17	24.00	15.71	10.26	16.36	38.10	40.00
c	15.83	8.00	21.43	12.82	14.55	23.81	20.00
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

The analysis of the answers to the first question shows that the short story appealed more to the experimental group as 77.50% of the students answered that they liked the short story, 10% of them answered that they did not like it, while 12.50% answered that they only liked certain parts of the short story. In the control group the percentage of the students who liked the short story is slightly under 65%. In this group, 19.17% of them did not like the short story, while 15.83% answered that they liked certain parts of the short story. The answers show that the chosen literary excerpt sufficiently drew their attention – the final scene in the short story, the meeting and the dialogue between the two main characters of Andrić's novel. This part is dynamic and opens up many questions about the future of Andrić's main characters. The less successful

students in the experimental group showed some greater interest in the short story than the students of the same category in the control group. The answer to the question on what caused a different interest level in the same categories of students lays in the different methodological model that engaged all the students during their preparations for the text interpretation. It motivates students to use modern communication media and modern information sources.

2. Do you feel the need to localize this literary excerpt?

- a) Yes.
- b) No.
- c) I don't know.

Table 4. *Experimental group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	77.50	75.00	79.17	86.84	76.79	60.00	83.33
b	14.17	20.83	9.72	7.89	17.86	15.00	16.67
c	8.33	4.17	11.11	5.26	5.36	25.00	0.00
▶	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 5. *Control group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	75.00	72.00	77.14	82.05	81.82	47.62	60.00
b	20.00	28.00	14.29	17.95	12.73	38.10	40.00
c	5.00	0.00	8.57	0.00	5.45	14.29	0.00
▶	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

The great percentage of students in both groups considers the excerpt localization necessary. The experimental group showed a slightly higher percentage – 77.50% in comparison with the control group - 75%. The experimental group students had some more complex and detailed localization, so they were more able to understand the importance of the literary excerpt than the control group. 14.17% of the experimental group students consider localisation redundant, while the control group shows a slightly greater percentage - 20%. Only 8.33% of the experimental group students chose the third answer, while 5% of the control group students chose the same answer. The results show that students consider localisation necessary, regardless of their gender or success. The experimental group students, who had a chance to participate in the interactive excerpt localization, showed some greater interest in the proper

localization. These results can apply to localisation in the current/regular textbooks and may indicate a need for revising the current localization. This claim is supported by the third question percentages.

3. Is the localization found in the textbook sufficient for understanding the excerpt?

a) Yes.

b) No.

c) To a certain extent.

Table 6. *Experimental group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	27.50	58.33	6.94	26.32	33.93	0.00	66.67
b	62.50	16.67	93.06	65.79	51.79	100.00	16.67
c	10.00	25.00	0.00	7.89	14.29	0.00	16.67
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 7. *Control group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	35.83	52.00	24.29	33.33	32.73	42.86	60.00
b	49.17	34.00	60.00	66.67	41.82	38.10	40.00
c	15.00	14.00	15.71	0.00	25.45	19.05	0.00
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

The results show that the students in both groups do not consider the text localisation in their textbooks sufficient. The experimental group percentage is 62.50%, while the control group percentage is 49.17%. I found out through a conversation with the students that the time and place of Andrić's short stories are quite distant 'worlds' to them and that they need additional explanations that would motivate them for further reading and interest. With the teacher's help, his/her localizations and suggestions for further reading, the students find it easier to read, not only Andrić but other writers, as well. This research shows us again that the teacher's personality and his/her ability to 'unlock' the literary works are of great importance for the quality teaching on literature. The students rely on the localization from the textbooks, it serves them as a means of understanding the text but they find it insufficient. In comparison to the experimental group, the attitudes of the control group students mostly differ among the C-rated students – namely, the control group has a wider range of answers. If we globally compare the results of both groups, it becomes evident that the experimental

group students express a greater need to localize the excerpt more thoroughly than the control group students. The localization applied in the experimental group has directly influenced their opinions about its quality.

4. What do you think about the information that you were given before reading the excerpt?

- a) It made me read the text.
- b) It helped me understand the text better.
- c) It didn't make me interested.

Table 8. *Experimental group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	61.67	72.92	54.17	84.21	71.43	10.00	0.00
b	35.00	27.08	40.28	13.16	28.57	90.00	50.00
c	3.33	0.00	5.56	2.63	0.00	0.00	50.00
▶	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 9. *Control group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	51.67	56.00	48.57	74.36	36.36	52.38	40.00
b	25.83	24.00	27.14	25.64	21.82	38.10	20.00
c	22.50	20.00	24.29	0.00	41.82	9.52	40.00
▶	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

The answers imply the importance of localization, i.e. the form of this methodological approach and the way in which it was used in practice. Its necessity has already been proven, but what is still important refers to the form and the manner in which it is presented. From the answers to the fourth question, we may conclude that the current localization does not motivate students enough. The number of students who are not interested in the control group is quite high – 22.50%, while this number concerning the experimental group is 3.33%. The percentage of students who find localization to be good is 96.67% in the experimental group, and 77.50% in the control group.

5. What social circumstances have caused a change in Siman's behaviour?

a) Annexation of Bosnia and Herzegovina.

b) World War 2.

c) The First Serbian Uprising.

Table 10. *Experimental group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	71.67	85.42	62.50	84.21	60.71	95.00	16.67
b	10.83	6.25	13.89	0.00	21.43	0.00	16.67
c	17.50	8.33	23.61	15.79	17.86	5.00	66.67
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 11. *Control group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	44.17	46.00	42.86	87.18	32.73	0.00	20.00
b	35.00	40.00	31.43	12.82	47.27	38.10	60.00
c	20.83	14.00	25.71	0.00	20.00	61.90	20.00
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Since the plot strongly revolves around the social background, a more detailed picture of it is required. The historical context is a very important part and directly affects the plot of the given excerpt. The experimental group who was given more information about the social and historical circumstances records a significantly higher percentage of the correct answers to questions related to historical facts – 71.67%, while the control group percentage is 44.17%. Therefore, the percentage of false answers in the control group is quite high – 55.83 %. This information directly influences the students' interest in the short story because it somewhat improves the quality of its understanding. We may directly observe the quality of the methodological model in the experimental group and the effect of multimedia tools on the excerpt comprehension. The percentage of correct answers in the experimental group is quite high for A-rated students in terms of their success, while only the percentage of D-rated students is lower.

6. Circle the right answer:

- a) The writer of this book wrote the novel ‘The Bridge on Drina’.
- b) The writer of this book was born in Vojvodina.
- c) The writer of this book wrote the novel ‘The Fortress’.

Table 12. *Experimental group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	70.00	60.42	76.39	81.58	71.43	60.00	16.67
b	19.17	18.75	19.44	7.89	19.64	40.00	16.67
c	10.83	20.83	4.17	10.53	8.93	0.00	66.67
▶	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 13. *Control group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	52.50	60.00	47.14	74.36	45.45	38.10	20.00
b	23.33	22.00	24.29	10.26	27.27	38.10	20.00
c	24.17	18.00	28.57	15.38	27.27	23.81	60.00
▶	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

As the students learn about the life and work of Ivo Andrić in lower grades, better results were expected. Much better knowledge about the writer’s life is evident in the experimental group. 70% of the experimental group students provided the correct answer, while only 52.50% of the control group students managed to do so. 19.90% of the experimental group students and 47.50% of the control group students provided the false answers.

7. Circle the right answer:

Siman is:

- a) satisfied with his life.
- b) not willing to understand that the social circumstances didn’t change significantly.
- c) not interested in his own future.

Table 14. *Experimental group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	15.00	18.75	12.50	7.89	16.07	10.00	66.67
b	72.50	68.75	75.00	89.47	60.71	90.00	16.67
c	12.50	12.50	12.50	2.63	23.21	0.00	16.67
▶	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 15. Control group

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	16.67	24.00	11.43	17.95	16.36	14.29	20.00
b	65.83	68.00	64.29	82.05	69.09	38.10	20.00
c	17.50	8.00	24.29	0.00	14.55	47.62	60.00
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

The experimental group analysed Siman's character better, shown by the correct answers (72.50%), while the control group showed not so good results, 65.83%. The percentage of the boys in the experimental group who answered the questions correctly was 68.75%, while 68% of the boys in the control group managed to answer correctly. The given methodological model directly influences the comprehension of literary work, namely the character's personality and destiny. The experimental group achieved better results, and the best results were achieved by the A-graders. C-grade students achieved good results, as well. Only B-grade students in the control group achieved better results than their experimental group counterpart.

8. Circle the right answer:

Ibraga is:

a) kind-hearted.

b) ready to forgive Siman.

c) adamant in the determination to get his part back.

Table 16. Experimental group

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	16.67	29.17	8.33	15.79	21.43	5.00	16.67
b	21.67	27.08	18.06	26.32	19.64	20.00	16.67
c	61.67	43.75	73.61	57.89	58.93	75.00	66.67
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 17. Control group

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	25.83	30.00	22.86	66.67	5.45	4.76	20.00
b	21.67	20.00	22.86	5.13	27.27	38.10	20.00
c	52.50	50.00	54.29	28.21	67.27	57.14	60.00
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

The experimental group shows better understanding of Ibraga’s personality – 61.67% of the correct answers, while the control group shows a worse result – 52.50%. The majority of the experimental group (all categories) shows some better understanding of Ibraga’s character – the best results being achieved by the girls in this group. C-graders and D-graders in the experimental group also achieved good results, which is evident.

9. Do you wish to read the entire short story?

- a) Yes.
- b) No.
- c) I don't like reading.

Table 18. *Experimental group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	65.00	66.67	63.89	81.58	58.93	65.00	16.67
b	19.17	29.17	12.50	10.53	19.64	35.00	16.67
c	15.83	4.17	23.61	7.89	21.43	0.00	66.67
▶	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 19. *Control group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	52.50	60.00	47.14	69.23	47.27	42.86	20.00
b	29.17	22.00	34.29	23.08	27.27	38.10	60.00
c	18.33	18.00	18.57	7.69	25.45	19.05	20.00
▶	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

The results regarding this question show how efficient the methodological models are, whether or not they increase the students’ interest in reading and literature. Better results were achieved by the experimental group where 65% of the students expressed the wish to read the entire short story. The percentage of the control group students who wished to read the entire short story is 52.50. All experimental group categories, except D-graders, achieved better results than the same categories of the control group. The largest number of those who do not like to read was found in D-graders (girls), out of all the experimental group students. The highest percentage of ‘non readers’ in the control group was found under the category of B-grade students (25.45%).

10. Do you want to read Ivo Andrić's other works?

a) Yes.

b) No.

c) Not for the time being.

Table 20. *Experimental group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	51.67	52.08	51.39	60.53	44.64	55.00	50.00
b	17.50	22.92	13.89	7.89	19.64	30.00	16.67
c	30.83	25.00	34.72	31.58	35.71	15.00	33.33
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Table 21. *Control group*

Answer	Structure of the chosen answers in %						
	Whole sample	According to gender		According to success			
		Boys	Girls	A	B	C	D
a	35.83	56.00	21.43	41.03	43.64	9.52	20.00
b	25.83	32.00	21.43	25.64	21.82	38.10	20.00
c	38.33	12.00	57.14	33.33	34.55	52.38	60.00
►	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

The literary excerpt can directly influence students' motivation to read. It is necessary to choose the right one, relevant for students and 'their world', and to present it according to their cognitive and perceptive capabilities. The experimental group shows a higher percentage of those who would like to read other works by the writer. In the same group, 51.67% of students answered that they would like to read the other works, the percentage is nearly the same for boys and girls (51.39% and 52.08%) while 17.50% of them does not want to read any of them. 30.83% does not want to read it for the time being, but the fact that they answered the question this way indicates that they might read them later. 22.92% of the experimental group boys do not wish to read other works by the writer, less than the control group - 32%. 25% of the experimental group boys chose the third answer, while 12% of the control group students did the same. A high percentage of those who chose the third answer is noticeable under the category of experimental group girls - 34.72%, but the percentage in the control group is much higher - 57.14%. A-grade students are interested in reading the most (60.53%), and the other categories also show a high percentage. The situation is the same in the control group, the only difference being the low percentage under the category of C-grade and D-grade students.

Conclusion

Qualitative and quantitative analysis/survey has been carried out on a comparative basis (the results of control and experimental groups were compared), so that the results provide answers to certain questions that clarify the problem of methodological approach to a literary excerpt. The methodological model used with the experimental group is based on the current methodological interpretation model, and so is the one used in the control group. However, the experimental group model has been modified through using multimedia information sources and multimedia teaching aids in the localization phase. There are three important differences between the experimental and the control group work:

- a) students' position and role during the lesson;
- b) a significant reduction of the teacher's lesson presentation in order to improve students' individual work;
- c) the use of multimedia information sources in order to optimise the literary excerpt localization.

Since the methodological model is based on redefining the student's role in relation to the lesson content and, partially, the teacher's role, it was assumed that the changes in the methodological model would have a positive influence on:

- a) the reception of the literary excerpt;
- b) the students' success in mastering the lesson material and in the educational process related to the given literary excerpt;
- c) the development of the students' interest in literature;
- d) the development of the students' interest in reading.

The survey concept at both levels was based on the following postulates:

- a) studying the role of localization;
- b) studying the role of literary excerpt.

The positive effects of multimedia tools during the lessons based on the reception of literary excerpt have been confirmed. After the research, the following assumptions were verified:

- the use of multimedia teaching tools for localization (external and internal) has a positive effect on the reception of literary excerpt.
- The use of multimedia teaching tools in the methodological approach to literary excerpt has a positive effect on the students' interest in reading, achieving the basic function of literary excerpts: to prompt/motivate students to read the whole book. The literary excerpt is getting an important role in literature classes as it can be one of the main motivation factors for increasing the students' interest in reading.

We consider the research results to be indicators because they lead us to certain conclusions that could be useful in the future.

The research has confirmed the role of localization during the literary excerpt analysis:

- placing the excerpt into the whole;
- motivating students to read the literary excerpt.

The research has shown that the role of localization can be increased by using multiple media during the practical work. In that case, localization may have another role:

- to motivate them to read the whole literary work (book).

Since the statistics regarding the final test results has shown that the experimental factor significantly increased the 'E' group success, it may lead to a conclusion that the use of multimedia teaching tools enables some better reception of literary texts and increases students' literary interest.

Based on the overall results of theoretical and empirical research, there is a conclusion that the set aim has been achieved to a great extent and that the project model has been highly rated and gladly accepted, not only by the teachers and research assistants but also by the students themselves. Therefore, it may be claimed with certainty that this model shall serve as one of the modern solutions for achieving the aims of lessons and as an example for teachers when creating their own models.

This research has offered a small contribution to defining and developing original and quality models of literary excerpt localization. Since the research matter is complex and important from scientific, theoretical and practical viewpoints, many doors have been opened for the future research dealing with active and interactive lessons.

References

- Bakovljević, M. (1997). *Osnovi metodologije pedagoških istraživanja*. Beograd: Naučna knjiga.
- Ilić, P. (1997). *Metodika nastave srpskog jezika i književnosti*. Novi Sad: Prometej.
- Izer, V. (1989). Interakcija između teksta i čitaoca. *Književna kritika*, XX (3).
- Jaus, H. R. (1978). Istorija književnosti kao izazov nauci o književnosti. *Estetika recepcije*. Translation: D. Gojković, Predgovor Z. Konstantinović. Beograd: Nolit.
- Jaus, H.R. (1978). *Estetika recepcije*. Beograd: Nolit.
- Jaus, H.R. (1978). Parcijalnost recepcionističke metode. *Teorija recepcije u nauci o književnosti*. Beograd: Nolit.
- Jukić, S. (1991). *Nastava kao činilac neuspeha učenika u školi*. Novi Sad: Institute za pedagogiju.
- Jukić, S. (2001). *Nastava u kojoj učenik misli*. Vršac: Visoka učiteljska škola.
- Kermek-Sredanović, M. (1985). *Književni interesi djece i omladine*. Zagreb: Školske novine.
- Kovač Cerović, T. et al. (1996). *Učionica dobre volje*. Beograd: Grupa Most
- Petrovački, Lj. (2003). Udžbenik i motivacija učenika za čitanje i tumačenje književnog dela. *Književnost i jezik* (1-3), 115–129. Beograd: Društvo za srpski jezik i književnost.

Petrovački, Lj. (2006). Čitanka, mozaik staza, lica, predela. *Susret kultura*. Novi Sad: Filozofski fakultet.

Rosandić, D. (1986). *Metodika književnog odgoja i obrazovanja*. Zagreb: Školske novine.

Škreb, Z., & Stamać, A. (ed.). (1986). *Uvod u književnost*. Zagreb: Znanje.

Vučković, R. (2002). *Andrić, istorija i ličnost*. Beograd: Gutenbergova galaksija.

Sources

Lukić, Ž. (2002). *Čitanka za sedmi razred*. Beograd: Institut za udžbenike i nastavna sredstva.

Ratković, M. (2002). *Čitanka sa osnovnim pojmovima o jeziku za 4. razred osnovne škole*. Beograd: Institut za udžbenike i nastavna sredstva.

Dragana Francišković

Teacher Education in the Hungarian Language Teaching,
University of Novi Sad
Štrosmajerova 11, 24000 Subotica, Serbia
dragana.franciskovic@yahoo.com

Primjena inovativnih metodičkih modela u fazi lokalizacije književnog teksta

Sažetak

Rad se bavi istraživanjem koje je provedeno s ciljem vrednovanja mogućnosti i razine utjecaja suvremenih nastavnih metoda na kvalitetu analize književnoga teksta. Suvremene nastavne metode zacijelo imaju stanoviti utjecaj na učenikovo književno iskustvo i sposobnost analize književnih djela. Istražili smo gore spomenutu razinu utjecaja u specifičnom odgojno- obrazovnom području koristeći se književnim ulomkom u fazi lokalizacije teksta kao primjerom. Istraživanje sadrži rezultate eksperimenata s paralelnim skupinama u sedmom razredu. Polazeći od toga da je bit modela u redefiniranju uloge lokalizacije teksta, a samim tim i percepcije teksta, pretpostavilo se da promjene do kojih dolazi imaju pozitivan utjecaj na odnos učenika prema književnom ulomku, njegova stajališta prema književnom djelu kao cjelini, uspjeh u svladavanju gradiva iz književnosti. Glavni je zadatak istraživanja stoga bio utvrditi utječe li i u kojoj mjeri eksperimentalna nastava, u odnosu na tradicionalnu, na očekivane promjene u stajalištima učenika prema tumačenju književnih ulomaka u nastavi i uspjehu učenika u svladavanju ove vrste književnih tekstova. Cilj je istraživanja pridonijeti sveukupnom poučavanju o tumačenju književnog ulomka u kontekstu multimedijjskog iskustva s višedimenzionalnom umjetnošću te složenijih zahtjeva suvremenog obrazovanja i književnosti.

Ključne riječi: književni ulomak, književni tekst, lokalizacija, metodički modeli

Uvod

Poznati stručnjaci kao što su Pavle Ilić, Radmilo Dimitrijević i Dragutin Rosandić bavili su se pitanjem *lokalizacije* u metodičkoj literaturi. Lokalizacija podrazumijeva „locirati ulomak unutar cjeline iz koje je izdvojen te locirati književno djelo u širi književno-povijesni kontekst kojemu pripada” (Ilić, 1998 : 364-365) Lokalizacija nekog ulomka u osnovnoj školi ima posebnu ulogu. Glavne su joj značajke:

- a) povezivanje ulomka s cjelinom (književnim djelom)
- b) poticanje učenika na čitanje ulomka.

Lokalizacija se ne koristi isključivo kao sredstvo metodičkog pristupa nekom književnom ulomku. No, nužnost njezine primjene na ovu vrstu djela posebno se

ističe. Udžbenicima za osnovnu školu nedostaje prave lokalizacije književnih ulomaka. Udžbenici za niže razrede uglavnom sadrže kraće radove (cjelovita književna djela) pa je lokalizacija suvišna. U četvrtom razredu, međutim, ima ulomaka iz mnogo dužih književnih djela kao što su oni iz „Toma Sawyera”. Ti ulomci zahtijevaju lokalizaciju, što se opravdava činjenicom da je ona moguća s obzirom na učenikove kognitivne sposobnosti. Lokalizacija se u udžbenicima obično predstavlja:

- d) kao kratki tekst
- e) tiskana kurzivom ili istom veličinom slova kao tekst koji slijedi
- f) navedena ispod naslova.

Istraživanje se zasnivalo na pretpostavci da se osnovne funkcije lokalizacije mogu prikladno provoditi u praksi uz pomoć suvremenih nastavnih pomagala. Dva su razloga za takvu pretpostavku:

- Mediji, roditelji i škola čine takozvani „odgojno-obrazovni trokut”; oni su danas nezamjenjivi čimbenici odgoja i obrazovanja. Elektronički mediji privlače učenike svojom brzinom jer odgovaraju njihovoj radoznalosti i obavještavaju ih o raznim temama. Pod njihovim utjecajem nastavni se proces oblikuje u proces aktivnog učenja koji se oslanja na specifične medijske kanale. Povezivati nove informacijske tehnologije s nastavnim procesom ne znači nužno njihovu preobrazbu u nastavna sredstva i pomagala koja povećavaju učinkovitost nastave. Nova bi informacijska tehnologija trebala pridonijeti problemskom učenju kao i aktivnom sudjelovanju učenika u nastavi. Trebala bi pomoći učenicima da samostalno otkrivaju, spoznaju i postupno izgrađuju predodžbu o svijetu prateći tempo koji odgovara njihovim sposobnostima.
- Informacijsko doba u kojemu živimo potisnulo je knjigu kao medij. Mnoge se institucije u svijetu bave problemom poticanja učenika na čitanje i njihovo zanimanje za književnost. Bilo bi vrlo dobro pronaći nove načine kako knjigu učiniti suvremenijom i bližom učenicima. To bi se, između ostalog, moglo postići uporabom suvremenih medija, što čini ključni dio života naših učenika, a koji su njima važniji od knjiga.

Promjenom oblika lokalizacije, uvođenjem multimedijских nastavnih sredstava i pomagala s ciljem poticanja i stvaranja pozitivnije sredine za daljnju tekstnu analizu moguće je učinkovitije i efektivnije ostvariti osnovne funkcije lokalizacije. Osim toga, lokalizacija može biti jedan od načina poticanja učenika na čitanje cjelovitoga djela. Nužno je stoga koristiti se suvremenim medijima u promidžbi čitanja knjiga i tako pomoći učenicima da prepoznaju njihovu vrijednost.

Metodologija istraživanja

Cilj istraživanja

Cilj istraživanja proizlazi iz naše odluke o odabiru i formulaciji problema od kojih je bitno eksperimentalno vrednovanje utjecaja i razine utjecaja što ga suvremene nastavne metode imaju na kvalitetu analize književnoga teksta. Ti su problemi složeni

i višedimenzionalni. Imajući takvu situaciju u vidu, ciljevi su istraživanja ograničeni i određeni na sljedeći način:

- istražiti nastavni proces u sadašnjim uvjetima
- istražiti radne uvjete i procijeniti što treba učiniti da bi se postigla nastavna učinkovitost
- odrediti nedostatke sadašnjih nastavnih modela
- kreirati nove modele da bi se postigla bolja kvaliteta nastave
- provjeriti učinkovitost navedenih modela; provjeriti rezultate poslije primjene određenog modela na eksperimentalnu skupinu te ih usporediti s rezultatima kontrolne skupine.

Sukladno glavnim ciljevima, sljedeći su sekundarni ciljevi:

- usavršiti i razviti metode za postizanje boljih rezultata
- povećati učinkovitost nastavnoga procesa
- analizirati praktičnu primjenu predloženih modela u suvremenom nastavnom okruženju.

Svaki bi nastavni model (metodički model) trebao proći strukturnu evaluaciju da bi se provjerilo ima li one učinke koje mu pripisuju njegovi sastavni dijelovi. Budući da je bit modela ponovno odrediti ulogu tekstne lokalizacije i, samim tim, percepciju teksta, pretpostavka je da će promjene pozitivno utjecati na:

- učenikov odnos prema književnom ulomku
- učenikov odnos prema cjelovitom književnom djelu
- učenikov uspjeh u svladavanju književnog gradiva u nastavi.

Dakle, primarni je cilj ovog istraživanja bio odrediti je li i u kojoj mjeri eksperimentalna nastava dovela do očekivanih promjena u učenikovu odnosu prema tumačenju književnog ulomka i svladavanju ove vrste književnog teksta te napraviti usporedbu s tradicionalnom nastavom.

Cilj je istraživanja pridonijeti još boljoj sveukupnoj analizi književnog ulomka u kontekstu multimedijiskog iskustva s ovom višedimenzionalnom umjetničkom formom te povećati složenost zadataka u sklopu suvremene nastave književnosti.

Postupak

Za ovo smo istraživanje odabrali eksperiment s paralelnim skupinama. Eksperiment se sastojao od sljedećih elemenata:

- vrednovanje sadašnjih uvjeta (test mogućnosti – test postignuća)
- izrada pedagoško-metodičkih instrumenata za odgovarajuće mjerenje percepcije
- rad sa skupinama (kontrolna i eksperimentalna)
- provjera konačnih rezultata obiju skupina rezultati.

Tablica 1.

Suočeni s određenim problemima, koristili smo se brojnim suvremenim metodama iz književnosti. Istraživanje bi trebalo omogućiti uvid u načine tumačenja književnog ulomka i ukazati na mogućnosti suvremenih metodičkih postupaka.

Hipoteze

Primarna je istraživačka hipoteza sljedeća: *Suvremenim se nastavnim modelima unapređuje učenikova recepcija književnog ulomka.*

Pomoćne hipoteze izražavaju moguće pretpostavke:

H1 – Eksperimentalna skupina ima značajno bolje rezultate od kontrolne skupine.

H2 – Navedeni modeli imaju gotovo iste učinke na napredovanje u svim kategorijama sudionika testiranja (učenici), prema rodu i općem uspjehu.

H3 – Navedeni modeli imaju pozitivan utjecaj na zanimanje učenika za književnost i čitanje.

H4 – Učitelji će prihvatiti navedene modele kao učinkovito sredstvo za postizanje boljeg uspjeha u nastavi književnosti.

Metode

U skladu s prirodom istraživačkoga problema, sudionicima, glavnim i pomoćnim ciljevima te navedenim hipotezama, korištene su sljedeće metode:

- eksperimentalna metoda
- metoda teorijske analize.

a) Glavna metoda korištena u ovom istraživanju jest eksperimentalna metoda s paralelnom skupinom (eksperimentalna i kontrolna skupina). Ta se metoda sastoji od nezavisne varijable (uzrok) i zavisne varijable (posljedica). U eksperimentalnoj skupini učenika književni se ulomak obrađuje uz pomoć novoga metodičkog koncepta koji je obogaćen multimedijском lokalizacijom tekstnih podataka (*internet, interaktivni kviz, strip*).

Nezavisnu varijablu čini navedeni metodički model.

Zavisnu varijablu čine rezultati učenikovih testova.

b) Metoda teorijske analize primjenjivana je tijekom procesa istraživanja objavljenih djela čiji su autori poznati i priznati znanstvenici u našoj zemlji i u svijetu. Njihova se djela objavljuju, prihvaćaju i potvrđuju u znanstvenim krugovima, a bave se problemom književnog ulomka u nastavnoj praksi. Rezultati predstavljaju, između ostaloga, način tumačenja kvantitativnih i kvalitativnih podataka prikupljenih putem empirijskog istraživanja.

Tehnike i instrumenti

Za ovo smo se pedagoško istraživanje koristili tehnikom upitnika i *neformalnom provjerom učenikova znanja* kao instrumentom:

- *inicijalnim testom* s ciljem provjere znanja na početku i ujednačavanja skupina;
- *finalnim testom* s ciljem dobivanja konačnih rezultata
- *anketom za učitelje* koji su zadane modele primijenili u praksi.

Test za učenike četvrtih razreda sadržavao je 10 pitanja, kao i test za učenike sedmih razreda. Predviđeno vrijeme za testove iznosilo je jedan nastavni sat (u četvrtom

razredu korišten je ulomak iz romana „Salaš u malom ritu” Arsena Diklića, a u sedmom razredu ulomak iz pripovijetke Ive Andrića „Priča o kmetu Simanu”).

Upitnik za učitelje sadržavao je 14 pitanja na koja su odgovarali učitelji koji su planirane metodičke modele primijenili u svom radu s eksperimentalnom skupinom.

Područje

Istraživanje je provedeno u 10 četvrtih i 10 sedmih razreda (5 eksperimentalnih i 5 kontrolnih skupina), a obuhvatilo je 3 osnovne škole u Subotici - *Ivana Gorana Kovačića*, *Đure Salaja* i *Miloša Crnjanskog*.

Trajanje:

1 nastavni sat

Pitanja za inicijalno i završno testiranje sastavljena su prema aktualnim udžbenicima i nastavnim planovima i programima za četvrti, odnosno sedmi razred.

Uzorak

Istraživanje je provedeno na uzorku koji dobro predstavlja kompletnu populaciju i omogućuje generalizaciju dobivenih podataka.

Uzorak što smo ga odabrali ima obilježja *skupnog uzorka/uzorka klastera* (namjerni uzorak, uzorak u jednoj fazi) kao i *nasumce odabranog uzorka*, a odabran je unutar populacije četvrtih i sedmih razreda škola u Subotici. Riječ je o *uzorku klastera* (namjerno uzorkovanje) u tom smislu što istraživanje obuhvaća prethodno formirane skupine, dok je *nasumce odabran uzorak* utoliko što smo osobno, nakon ujednačavanja skupina, odlučili koja će skupina biti eksperimentalna, a koja kontrolna. Naš je uzorak sadržavao 240 učenika u objema skupinama, po 120 u svakoj.

Eksperimentalne faze

Učitelji „E“ skupine bili su upoznati s metodičkim modelima koje trebaju primijeniti u razredu, dok su učenici sedmih razreda bili upoznati s pojmom „lokalizacija“, podijeljeni u tri skupine i podvrgnuti pripremim vježbama za testiranje.

Inicijalno istraživanje

Na početku istraživanja provedeno je *inicijalno testiranje* uz pomoć testa iz književnosti. Test je korišten kao mjerni instrument za određenje početnoga stanja prije uvođenja eksperimentalne skupine te kao jedno od sredstava za ujednačavanje skupina. Ujedno je bio pokazatelj razine neovisnosti na kojoj učenici rješavaju probleme.

Ujednačavanje skupina

Eksperimentalnu i kontrolnu skupinu ujednačili smo koristeći se s nekoliko kriterija:

- rod učenika
- opći uspjeh na kraju prvoga polugodišta
- rezultati inicijalnoga testa učenika.

Primjena eksperimentalnog programa

Nakon što je provedeno inicijalno testiranje i ujednačavanje skupina, učiteljima su povjerene skupine „E“ i „K“, upoznati su s pojedinačnim rezultatima učenika postignutim na inicijalnom testu te su im dane upute za provedbu *eksperimentalnog* programa.

Eksperimentalni program predstavlja realizaciju metodičkoga modela koji je tako planiran da skupina „E“ ima istu nastavu kao skupina „K“. Jedina se razlika odnosila na metodički model uz pomoć multimedijских nastavnih pomagala kao sredstva za primjenu lokalizacije (skupina „E“), odnosno informacija dostupnih u knjigama uz primjenu uobičajenih nastavnih metoda kao sredstva lokalizacije (skupina „K“).

Završno istraživanje

Nakon realizacije eksperimentalnog programa provedeno je završno istraživanje putem testiranja. Ono je obuhvatilo iste učenike koji su sudjelovali u inicijalnom testiranju. Test je korišten kao način potreban da se odrede konačni rezultati skupina „E“ i „K“ te statistički rezultati prema kategorijama učenika (rod, opći uspjeh). Učenici su nadgledani da bi se osigurao individualni rad svakoga od njih.

Statistička obrada podataka

Dobiveni su numerički podatci računalno obrađeni sukladno ciljevima istraživanja i zadatcima, kao i suvremenim standardima metodologije istraživanja u pedagogiji.

U ovome radu predstavljamo rezultate istraživanja na uzorku učenika sedmih razreda.

Rezultati i diskusija

1. Je li ti se svidjela pripovijetka?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Samo neki dijelovi.

Tablica 2.

Tablica 3.

Analiza odgovora na prvo pitanje pokazuje da se pripovijetka više sviđa eksperimentalnoj skupini – 77.50% učenika odgovorilo je da im se sviđa, 10% da im se ne sviđa, dok je njih 12.50% odgovorilo da im se sviđaju samo neki dijelovi pripovijetke. U kontrolnoj skupini postotak onih kojima se sviđa iznosi nešto manje od 65%. U toj skupini, 19.17% učenika odgovorilo je da im se ne sviđa, a 15.83% da im se sviđaju neki njezini dijelovi. Odgovori pokazuju da odabrani književni ulomak u dovoljnoj mjeri privlači pažnju učenika – završni prizor, susret i razgovor glavnih junaka Andrićeve pripovijetke. Taj je dio dinamičan i otvara mnoga pitanja o budućnosti Andrićevih glavnih likova. Manje uspješni učenici pokazuju veće

zanimanje za pripovijetku u eksperimentalnoj skupini od učenika u istoj kategoriji kontrolne skupine. Odgovor na pitanje „Što je uzrokovalo različitu razinu zanimanja u istoj kategoriji učenika?“ leži u drukčijem metodičkom modelu koji angažira sve učenike tijekom pripreme za tumačenje teksta i tumačenja teksta. On motivira učenike za uporabu suvremenih komunikacijskih medija i suvremenih informacijskih izvora.

2. Osjećaš li potrebu za lokalizacijom ovog književnog ulomka?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne znam.

Tablica 4.

Tablica 5.

Veliki postotak učenika u objema skupinama smatra da je lokalizacija ulomka potrebna. Eksperimentalna skupina pokazuje nešto veći postotak – 77.50% u odnosu na kontrolnu skupinu - 75%. Učenici iz eksperimentalne skupine imali su složeniju i detaljniju lokalizaciju pa mogu bolje shvatiti važnost književnog ulomka nego učenici iz kontrolne skupine. 14.17% učenika iz eksperimentalne skupine smatra lokalizaciju nepotrebnom, dok kontrolna skupina pokazuje nešto veći postotak - 20%. 8.33% učenika iz eksperimentalne skupine odabralo je treći odgovor, dok je njih 5% iz kontrolne skupine odabralo isti odgovor. Rezultati pokazuju da učenici smatraju lokalizaciju potrebnom, bez obzira na rod ili uspjeh. Učenici iz eksperimentalne skupine koji su imali priliku sudjelovati u interaktivnoj lokalizaciji ulomka pokazuju veće zanimanje za odgovarajuću lokalizaciju. Ovi se rezultati mogu primijeniti na lokalizaciju u aktualnim/redovitim udžbenicima i mogu ukazati na potrebu revidiranja aktualne lokalizacije. Navedena je tvrdnja potkrijepljena postotkom u slučaju trećeg odgovora.

3. Je li lokalizacija u udžbeniku dovoljna za razumijevanje ulomka?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Donekle.

Tablica 6.

Tablica 7.

Rezultati pokazuju da učenici u objema skupinama smatraju da lokalizacija teksta u njihovim udžbenicima nije dovoljna. Postotak u slučaju eksperimentalne skupine iznosi 62.50% dok je postotak kontrolne skupine 49.17%. Razgovarajući s učenicima otkrio sam da su im vrijeme i mjesto Andrićevih pripovijetki sasvim daleki „svjetovi“ te da su im potrebna dodatna objašnjenja koja bi poslužila kao motivacija za buduće čitanje i zanimanje. Uz pomoć učitelja, njegovu lokalizaciju i prijedloge za daljnje

čitanje, učenicima je lakše čitati ne samo Andrićeva već i djela drugih autora. Ovo nam istraživanje ipak ponovno ukazuje da je učiteljeva osobnost, njegova sposobnost da „otključa“ književne svjetove od velike važnosti za kvalitetu nastave književnosti. Učenici se oslanjaju na lokalizaciju iz udžbenika, ona im služi kao sredstvo za razumijevanje teksta, ali ju smatraju nedovoljnom. U usporedbi s eksperimentalnom skupinom, stajališta učenika iz kontrolne skupine najviše se razlikuju kod učenika koji su postigli C-rangirani uspjeh (dobar) – naime, kontrolna skupina bilježi širi raspon odgovora. Ako globalno usporedimo rezultate u objema skupinama, postaje jasno da učenici iz eksperimentalne skupine izražavaju veću potrebu za potpunijom lokalizacijom ulomka od onih iz kontrolne skupine. Lokalizacija primijenjena u eksperimentalnoj skupini izravno je utjecala na mišljenja učenika o njezinoj kvaliteti.

4. Što misliš o informaciji koja ti je dana prije čitanja ulomka?

- a) Potaknula me je da pročitam tekst.
- b) Pomogla mi je u boljem razumijevanju teksta.
- c) Nije mi pobudila zanimanje.

Tablica 8.

Tablica 9.

Odgovori podrazumijevaju važnost lokalizacije, točnije oblik toga metodičkog pristupa i način na koji se koristi u praktičnom radu. Njezina potreba nam je već dokazana, a ono što ostaje važno jesu forma i način njezina predstavljanja. Polazeći od odgovora na četvrto pitanje, možemo zaključiti da aktualna lokalizacija dovoljno ne motivira učenike. Broj je učenika iz kontrolne skupine koji ne pokazuju zanimanje sasvim velik – 22.50%, dok to u eksperimentalnoj skupini iznosi 3.33%. Postotak učenika koji lokalizaciju smatraju dobrom u eksperimentalnoj skupini iznosi 96.67%, a 77.50% u kontrolnoj skupini.

5. Koje su društvene okolnosti utjecale na promjenu Simanova ponašanja?

- a) Aneksija Bosne i Hercegovine.
- b) Drugi svjetski rat.
- c) Prvi srpski ustanak.

Tablica 10.

Tablica 11.

Budući da je radnja snažno povezana s društvenim okolnostima, potrebna je njihova detaljnija slika. Povijesni je kontekst vrlo važan dio te izravno utječe na radnju odabranog ulomka. Eksperimentalna skupina, koja je dobila informaciju o društvenim i političkim prilikama, bilježi značajno veći postotak točnih odgovora na pitanja koja se tiču povijesnih činjenica – 71.67%, dok je taj postotak u kontrolnoj skupini 44.17%. Prema tome, postotak je netočnih odgovora u kontrolnoj skupini sasvim

visok – 55.83 %. Ta informacija izravno utječe na zanimanje učenika za pripovijetku jer donekle poboljšava njezino razumijevanje. Možemo izravno primijetiti kvalitetu metodičkoga modela u eksperimentalnoj skupini i učinak multimedijjskih sredstava na razumijevanje ulomka. Postotak je točnih odgovora u eksperimentalnoj skupini sasvim visok kod učenika s A-rangiranim uspjehom (odličan), dok je postotak nizak jedino kod D-rangiranih učenika (dobar).

6. Zaokruži točan odgovor:

- a) Pisac ove knjige napisao je roman „Na Drini ćuprija“.
- b) Pisac ove knjige rođen je u Vojvodini.
- c) Pisac ove knjige napisao je roman „Tvrđava“.

Tablica 12.

Tablica 13.

Učenici uče o životu i djelu Ive Andrića u nižim razredima pa su se očekivali bolji rezultati. Mnogo je bolje znanje o piščevu životu zabilježeno u eksperimentalnoj skupini. 70% učenika odgovorilo je točno, a samo je 52.50% učenika iz kontrolne skupine uspjelo u tome. 19.90% učenika iz eksperimentalne skupine dalo je netočne odgovore, dok se to odnosi na 47.50% učenika iz kontrolne skupine.

7. Zaokruži točan odgovor:

Siman je:

- a) zadovoljan sa svojim životom
- b) nesproman shvatiti da se društvene prilike značajno ne mijenjaju
- c) nezainteresiran za svoju vlastitu budućnost.

Tablica 14.

Tablica 15.

Eksperimentalna je skupina bolje analizirala Simanov karakter, što pokazuje 72.50% točnih odgovora, dok je kontrolna skupina pokazala lošije rezultate, 65.83%. 68.75% dječaka iz eksperimentalne skupine odgovorilo je točno, a 68% iz kontrolne skupine. Navedeni metodički model izravno utječe na razumijevanje književnoga djela, zapravo na osobnost i sudbinu lika. Eksperimentalna skupina postiže bolje rezultate, a najbolji su oni A-rangiranih učenika (odlični). C-rangirani učenici (dobri) postižu također dobre rezultate. Samo su B-rangirani učenici (vrlo dobri) iz kontrolne skupine postigli bolje rezultate od svojih parnjaka iz eksperimentalne skupine.

8. Zaokruži točan odgovor:

Ibraga je:

- a) dobrodušan
- b) spreman oprostiti Simanu
- c) nepokolebljiv u odlučnosti da vrati svoj dio.

Tablica 16.

Tablica 17.

Eksperimentalna skupina pokazuje veću razinu razumijevanja Ibragine osobnosti – 61.67% točnih odgovora, dok kontrolna skupina bilježi lošiji rezultat – 52.50%. Većina kategorija koje se odnose na eksperimentalnu skupinu pokazuje bolje razumijevanje karaktera Ibrage Kološa – najbolji su rezultat postigle djevojčice iz navedene skupine. C-rangirani (dobar uspjeh) i D-rangirani (dovoljan uspjeh) učenici iz eksperimentalne skupine također su postigli dobre rezultate, što je očito.

9. Želiš li pročitati cijelu pripovijetku?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne volim čitati.

Tablica 18.

Tablica 19.

Rezultati odgovora na ovo pitanje pokazuju kako su učinkoviti metodički modeli i povećavaju li zanimanje učenika za čitanje, odnosno književnost. Eksperimentalna je skupina zabilježila bolje rezultate jer je 65% učenika izrazilo želju za čitanjem cjelovite pripovijetke. Postotak učenika iz kontrolne skupine koji pripovijetku žele pročitati u cijelosti iznosi 52.50. Sve su kategorije unutar eksperimentalne skupine, osim D-rangiranih učenika (dovoljan uspjeh), postigle bolje rezultate nego iste kategorije unutar kontrolne skupine. Najveći je postotak onih koji ne žele pročitati pripovijetku zabilježen među D-rangiranim djevojčicama iz eksperimentalne skupine u odnosu na sve učenike koji su pripadali toj skupini. Najveći postotak „nečitača” u redovima učenika iz kontrolne skupine zabilježen je u kategoriji onih koji su B-rangirani (25,45%).

10. Želiš li pročitati ostala djela Ive Andrića?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne za sada.

Tablica 20.

Tablica 21.

Književni ulomci mogu izravno utjecati na motivaciju učenika za čitanjem. Potrebno je odabrati pravi ulomak, onaj koji je bitan za učenike i „njihov svijet“, te ga predstaviti u skladu s njihovim kognitivnim i perceptivnim sposobnostima. Eksperimentalna skupina pokazuje veći postotak onih koji bi voljeli pročitati ostala autorova djela. U toj je skupini 51.67% učenika odgovorilo da bi voljelo pročitati ostala piščeva djela, postotak je skoro jednak za dječake i djevojčice (51.39%, odnosno 52.08%),

dok 17.50% njih ne želi pročitati nijedno od ostalih autorovih djela. 30.83% učenika ne želi zasada čitati nijedno od ostalih autorovih djela, ali činjenica da su tako odgovorili na pitanje pokazuje da bi mogli naknadno pročitati ostala autorova djela. 22.92% dječaka iz eksperimentalne skupine ne želi čitati ostala autorova djela, što je manje nego u kontrolnoj skupini - 32%. 25% dječaka iz eksperimentalne skupine odabralo je treći odgovor, a 12% učenika iz kontrolne skupine učinilo je to isto. Visok postotak onih koji su odabrali treći odgovor primjetan je u kategoriji za djevojčice iz eksperimentalne skupine - 34.72%, dok je postotak u kontrolnoj skupini mnogo veći - 57.14%. A-rangirani se učenici (odlični) najviše zanimaju za čitanje (60.53%); ostale kategorije također bilježe visok postotak. Situacija je ista u kontrolnoj skupini, jedina je razlika u niskom postotku u kategoriji C-rangiranih i D-rangiranih učenika.

Zaključak

Provedena je kvalitativna i kvantitativna analiza/anketa na temelju usporedbe (uspoređivani su rezultati kontrolne i eksperimentalne skupine), a rezultati su ponudili odgovore na neka pitanja koja određuju problem metodičkoga pristupa književnom ulomku. Metodički model, korišten u eksperimentalnoj skupini, zasniva se na aktualnom metodičkom modelu tumačenja, a takav je model korišten i u kontrolnoj skupini. Međutim, model je u eksperimentalnoj skupini bio modificiran uporabom multimedijjskih informacijskih izvora i multimedijjskih nastavnih sredstava i pomagala u fazi lokalizacije. Tri su važne razlike između načina rada u eksperimentalnoj i kontrolnoj skupini:

- a) pozicija i uloga učenika tijekom nastave
- b) značajno smanjenje učiteljeve prezentacije s ciljem poboljšanja individualnoga rada učenika
- c) uporaba multimedijjskih informacijskih izvora s ciljem postizanja optimalne lokalizacije književnog ulomka.

Budući da se metodički model temelji na redefiniranju uloge učenika u odnosu na nastavni sadržaj i osobito uloge učitelja, pretpostavljeno je da će izmijenjeni metodički model imati pozitivan utjecaj na:

- a) recepciju književnog ulomka
- b) uspjeh učenika pri svladavanju nastavnoga materijala te uspjeh učenika u tijekom nastave na temu odabranog književnog ulomka, da budemo precizniji
- c) razvoj zanimanja učenika za književnost
- d) razvoj zanimanja učenika za čitanje.

Koncept upitnika na objema razinama zasnivao se na sljedećim postulatima:

- a) istražiti ulogu lokalizacije
- b) istražiti ulogu književnog ulomka.

Potvrđeni su pozitivni učinci multimedijjskih sredstava u nastavi na recepciju književnog ulomka. Poslije istraživanja potvrđene su sljedeće pretpostavke:

- uporaba multimedijskih nastavnih sredstava za lokalizaciju (eksternu i internu) ima pozitivan učinak na recepciju književnog ulomka
- uporaba multimedijskih nastavnih sredstava u metodičkom pristupu književnom ulomku ima pozitivan učinak na zanimanje učenika za čitanje, pomoću čega se ostvaruje jedna od temeljnih funkcija književnog ulomka: potaknuti/motivirati učenike da čitaju kompletnu knjigu. Književni ulomak dobiva važnu ulogu u nastavi književnosti jer može biti jedan od glavnih motivacijskih čimbenika pri stvaranju većeg zanimanja učenika za čitanjem.

Smatramo da su rezultati istraživanja pokazatelji jer nas vode do zaključaka koji bi mogli biti korisni u budućnosti.

Istraživanje potvrđuje ulogu lokalizacije u analizi književnog ulomka:

- pri smještanju ulomka u cjelinu
- pri motiviranju učenika na čitanje književnog ulomka.

Istraživanje je pokazalo da se uloga lokalizacije može povećati uporabom višestrukih medija u praksi. U tom slučaju lokalizacija može imati još jednu ulogu:

- motivirati na čitanje cjelovitoga književnog djela (knjige).

Budući da su statistički rezultati završnog testiranja pokazali da eksperimentalni čimbenik značajno povećava uspjeh „E“ skupine, može se zaključiti da uporaba multimedijskih nastavnih sredstava omogućuje bolju recepciju književnoga teksta i povećava zanimanje učenika za književnost.

Ukupni rezultati teorijskog i empirijskog istraživanja navode na zaključak da je postavljeni cilj u velikoj mjeri postignut te da je projektni model visoko rangiran i prihvaćen s radošću ne samo među učiteljima i suradnicima u istraživanju, već i među samim učenicima. Može se, dakle, pouzdano tvrditi da će ovaj model poslužiti kao jedno od suvremenih rješenja pri ostvarenju nastavnih ciljeva i kao primjer učiteljima za kreiranje njihovih vlastitih modela.

Ovo je istraživanje ponudilo skromni doprinos definiciji i razvoju originalnih i kvalitetnih modela lokalizacije književnog ulomka. Budući da je predmet istraživanja složen i važan, u znanstvenom i teorijskom, odnosno praktičnom smislu, mnoga su vrata otvorena za buduće istraživanje na temu aktivne i interaktivne nastave.